

NYTT OM BIBELEN

UTGITT AV DET NORSKE BIBELSELSKAP NR 4/2011-ÅRG. 50

Hovedtema:
**Bibler til
Armenia**

Bibelselskapet

Bibel 2011 er her

LEDER *Stein Mydske*

STEIN MYDSKE, GENERALSEKRETÆR

Gud snakker vårt språk

I og med lanseringen av nynorsk- og bokmålsoversettelsene 19. oktober i år, har jeg i løpet av mine 25 år i Bibelselskapet vært med på lanseringen av tre helt nye bibeloversettelser. De to andre var førstegangsoversettelser til helt nye språk, iraqw i Tanzania i 2004 og quechua cañar i Ecuador i mars i år. Bibeloversettelse er vår viktigste oppgave. Mennesker i dag skal få oppleve at Gud snakker vårt språk, på samme måte som Jesus snakket folkets eget språk i Galilea og Judea.

Hva er utfordringen?

Beregninger viser at det pr. i dag er 577 millioner mennesker som overhodet ikke har noen del av Bibelen de kan lese på sitt eget språk. Disse menneskene representerer hele 3552 forskjellige språk! Enda grundigere analyser viser at det på 2356 av disse språkene er et umiddelbart behov for bibeloversettelse fordi folk i tillegg til sitt eget morsmål heller ikke behersker noe annet språk som har en bibeloversettelse. Det er vår fremste utfordring å kunne gi disse 577 millioner mennesker den samme muligheten til å høre og lese det Gud sier som vi selv har. De forente Bibelselskaper samarbeider derfor også med andre organisasjoner som driver oversettelsesarbeid til helt nye språk, særlig gjelder dette Wycliffe og Summer Institute of Linguistics (SIL).

Hva skjer nå?

Gjennom De forente Bibelselskaper er vi med på 457 oversettelsesprosjekter verden rundt. Hele 263 av disse er til språk uten noen bibeloversettelse fra før, mens 194 er nye oversettelser eller revisjoner. De fleste førstegangsoversettelsene skjer til språk i Asia (100) og Afrika (97). Bibeloversettelse

er et tidkrevende arbeid. I gjennomsnitt må man beregne 13 år på å oversette Det nye testamentet når det ikke er gjort noe oversettelsesarbeid fra før. Noen ganger må oversetterne lage både skriftspråk og grammatikk før selve oversettelsen kan starte. Dessuten må folk læres opp til å kunne lese og skrive sitt eget morsmål. Fra Bibelselskapet har både Frøydís Nordbustad i Tanzania og Konstanse Raen i Kamerun vært med på et slikt krevende språkdanningsarbeid de siste 30-40 årene.

Hva kan du gjøre?

Når vi nå tar i bruk de nye norske oversettelsene på nynorsk og bokmål skal vi tenke på alle dem som fremdeles venter på å høre Gud snakke deres språk. Her i Norge arbeider vi fremdeles med førstegangsoversettelse av utvalgte bibeltekster til sørsamisk og en ny oversettelse av hele Bibelen til nordsamisk. Samtidig støtter vi oversettelsesarbeidet i mange andre land.

Vi utfordrer derfor alle bibellesere, nye og gamle, til å gi en spesiell takknemlighetsgave til bibeloversettelsesarbeidet denne høsten.

LES OM:

12

Den mobile bibelskolen

14

Bibel 2011

18

Bibelen på hjertespråket

NYTT OM BIBELEN

Nr. 4 2011. ÅRGANG 50

Nytt om Bibelen kommer ut fire ganger pr. år. Bladet sendes gratis til alle givere, og til andre interesserte.

Opplag dette nummer: 22.000
Ettertrykk er tillatt ved kildeangivelse

Bibelmisjonen Gavekonto
3000.16.16869

Redaktør: Dag Kjær Smemo
dks@bibel.no

I redaksjonen: Olav Dahle Svanholm
ods@bibel.no

Trykk: Bording AS
Bibelselskapet
Postboks 6624 St. Olavs plass, 0129 Oslo
Tlf. 22 93 27 32. www.bibel.no

Generalsekretær
Stein Mydske, tlf. 22 93 27 10
stm@bibel.no

Bibelmisjonsleder
Bernt G. Olsen, tlf. 22 93 27 12
bgo@bibel.no

Melding om adresseendring:
Tlf. 22 93 27 32. giver@bibel.no

Forsidebilde:
Ung jente på søndagsskole i Armenia.
Foto: Dag K. Smemo

Åndelig hjelp til soldatene

Bibelselskapet i Armenia er i gang med å distribuere nytestamenter til de militære styrkene. – Husk at soldatene er bare 18 år, og de trenger forbilder og åndelig støtte, sier militærbiskop Vrtanes Abrahamian.

Militærbiskopen dro sammen med Bibelselskapets følge på en to timers kjøretur sørover fra hovedstaden Jerevan til militærbasen som ligger ved foten av fjellet Ararat.

- Vi ønsker å bygge kirker i hver militærbase i landet, forteller han. – Det vil koste mye, men vi tror det er viktig. Mange soldater er ikke døpt. For fattige

familier blir festen som bør følge dåp veldig dyr, derfor forblir mange udøpt. Det er lettere i militæret når du kan bli døpt uten å måtte betale en dyr familiefest.

- Mange soldater og offiserer har ingen bibel. De kjenner litt til bibelhistoriene fra skolen, men vi ser på det å distribuere nytestamente til dem som viktig

for å styrke den åndelige utviklingen hos soldatene. Vi har installert en spørsmålskasse i leiren. Der kan soldatene stille spørsmål av åndelig art, forteller biskopen som har 39 feltprester rundt i landet.

Reportasjer fra Armenia:

Tekster: Tage Kleinbeck/Olav Dale Svanholm

Foto: Dag K. Smemo

Det du sår, skal du høste

Yratanes Abrahamian er militærbiskop for hele Armenia. Han vokste opp i den asebajdsjanske provinsen Karakbakh og ble den første ordinerte armenske pastor derfra.

- Hvordan ble du en aktiv kristen?

- Jeg vet ikke sikkert, kanskje begynte det med mine besteforeldre. I 1932 var det 118 kirker i provinsen vår, men alle ble etter hvert ødelagt, gjort om til lagerhus eller stall av sovjetmyndighetene. Mine foreldre var ikke kristne, men det var besteforeldrene, forteller Abrahamian.

- Jeg begynte å tenke: Hvorfor bygde våre armenske forfedre alle disse kirke-ene? Og hvorfor bruker vi dem til helt andre ting i dag? Min bestemor fortalte meg om det som foregikk i kirke-ene før, om tilbedelsen og liturgien og betydningen av alt dette.

Helt siden 1200-tallet har det vært kirkehus i landsbyen hvor Abrahamian ble født. Da han flyttet til Baku (hovedstaden i Aserbajdsjan) for å fortsette skolegangen, begynte han å gå i en armensk kirke der. Det ble et stort sjokk for en ung mann som hadde vært aktiv medlem av Komsomol (ungkommunistene).

- Møtet med kirken i Baku var noe helt nytt for meg. Det ble en mektig opplevelse, og på sett og vis skjønnte jeg hvorfor de ikke tillot noen kirke i Karakbakh. Jeg tror mennesket er som en uåpnet bok, men Gud kan åpne opp og lese hva som står der. Slik var det å møte den kristne tro, forteller Abrahamian.

- Hva var det som gjorde at du bestemte deg for å bli prest?

- Jeg fikk et konkret spørsmål fra den armenske presten i Baku om jeg ville studere teologi i Jerevan (hovedstaden i Armenia). Jeg hadde planer om å bli lege eller gå inn i det militære, så min far gikk sterkt imot meg. Allikevel begynte jeg på det teologiske seminaret, 18 år gammel.

- Jeg hadde et avbrudd under studiene for å gjøre unna militærtjenesten. Det foregikk i Moskva, og å komme dit som teologistudent var ikke lett. Jeg bar et kors rundt halsen, noe som egentlig var ulovlig i det sterkt ateistisk-dominerte militærvesenet.

Allikevel var det en viss kosmopolitisk atmosfære i min avdeling, soldatene kom fra forskjellig religiøs og etnisk bakgrunn. En offiser som var tatar (muslim) la merke til korset mitt. I stedet for å rapportere til overordnede, sa han at jeg skulle bære korset, fordi det var en del av min identitet som armener.

- Og i dag er du biskop?

- Ja, jeg er privilegert som både får lov til å tjene Gud som biskop og mitt land gjennom de militære styrkene. Jeg tror at alle prestene og biskopene i kirken vår har lignende fortellinger å komme med som den jeg fortalte. Når jeg ser tilbake på min bestemor, på kirken og presten i Baku, og på utdanningen min, så reflekterer jeg ofte over at det du planter i jorda, avgjør hva du senere vil høste. Jeg er takknemlig for at jeg kan få være en tjener for mine offiserkollegaer og soldater i militæret ved å dele det kristne evangeliet med dem.

Militærbiskopen var en gang med på å innvie et kors til en ny kirke i en militærforlegning. En soldat hadde laget et to meter høyt kors av jern.

Først tenkte de å løfte korset opp på kirkekuppelen med vinsj og kabel. Men soldaten som hadde laget det, ville selv sette det på plass. Så han tok korset på ryggen og bar det opp på taket.

Etterpå sa han at han så for seg Jesus som bar sitt kors på Golgata for våre synder da han strevde med den 100-150 kilos tunge børen. Korset kom på plass, og han ble fylt av glede over at hans kors skulle stå på kirketaket og vise andre veien til kirken og Jesu frelse.

Etterpå fikk de et annet problem.

Innvieelse av et kors på en kirke skal skje med vin og vann. Men de klarte ikke å åpne vinflasken. – Og vi kunne jo ikke gjøre vann til vin, så seremonien drøyd

lenge. Etter 15 minutter klarte de endelig å få opp flasken, og med mye latter kunne endelig seremonien fortsette.

Jeg tror mennesket er som en uåpnet bok, men Gud kan åpne opp og lese hva som står der.

Den første armenske bibeloversettelsen

Et viktig motiv i historien til Armenia: **Mesrop Mastots** midt i bildet står med et alfabet, på hans venstre side står kongen og kirkens overhode, på hans høyre side Moses fra Khoren. Moses var den første armenske historiker, og han arbeidet sammen med Mesrop når den første bibeloversettelsen ble gjort på 300-tallet.

Den hellige Mesrop Mastots var en armensk munk, teolog og språkmann. Han utviklet det armenske alfabetet som består av 38 bokstaver, hver med sin symbolske, åndelige betydning. Det armenske alfabetet er tett knyttet til landets identitet og ble brukt i den første bibeloversettelsen.

Bibelselskapets Dag Smemo foran bokstaven D i det armenske alfabetet.

FAKTA OM ARMENIA

- Et fjelland som ligger i Kaukasus-fjellene.
- Armenia er stolt av å være det første landet som tok kristendommen som sin offisielle religion (tidlig på 300-tallet).
- Landet har et anstrengt forhold til nabolandet Aserbajdsjan på grunn av stridigheter om enklaven Nagorno-Karabakh.
- De har også et svært anstrengt forhold til nabolandet Tyrkia, spesielt på grunn av folkemordet på armenerne i 1915.
- Armenia er forholdsvis vestlig og europeisk orientert.

Innbyggere: 3 mill.

Areal: Omtrent som Hedmark fylke.

Religion: Kristne: 85 %, hvorav 76 % tilhører den armensk-apostoliske kirke, 8 % den romersk-katolske kirke, 1 % protestanter

Muslimere: 2 %

Agnostikere/ateister: 13 %

Fjellet Ararat, til høyre på bildet, regnes som et hellig fjell for armenerne. Mange mener at det var her Noah strandet med sin ark. Fjellet ligger nå i Tyrkia.

Valmuen vokser vilt i Armenia. Korset inni kan være en fin påminnelse om Treenigheten.

Prestenes hodeplagg er inspirert etter armenernes hellige fjell, Ararat

Fem fra søndagsskolen

Bibelselskapet i Armenia støtter søndagsskoler i kirkene med materiell og med lederutvikling. I landsbyen Byuravan fant vi fem ungdommer som tente lys i kirken.

- Føler du deg ikke for gammel til å gå på søndagsskolen?

Ungdommene svarer ivrig i munnen på hverandre:

- Nei, slett ikke. Vi lærer andre ting enn det de yngre holder på med.

- Og så diskuterer vi, for eksempel hvordan vi skal leve rett. Og hvordan vi kan be for andre

- Vi har det veldig fint sammen også, vi bryr oss om hverandre.

- Hva lærer dere på søndagsskolen?

Alle sammen i kor: At vi må forkynne Kristi vilje, at det er bra å gjøre ting for fellesskapet i landsbyen, å hjelpe de eldre og slike ting ...

- Hvilke bibelhistorier liker dere best?

Her har de forskjellige favoritter:

- Jesu fødsel.

- Den gode samaritan.

- Historien om Salomon, særlig den om de to mødrene.

- Jesu underfortellinger.

- Marias bebudelse

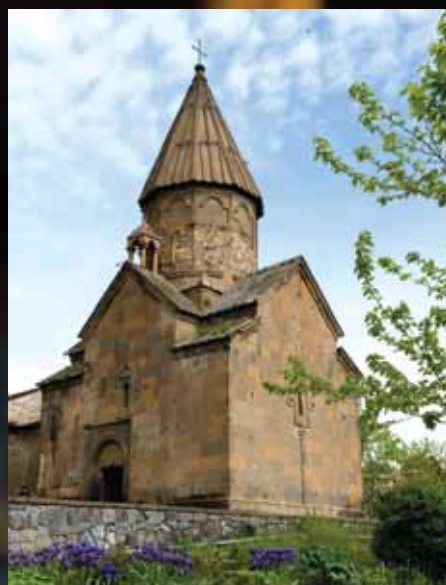
De fem ungdommene er alle aktive både i kirken og i landsbyen. Alle har de bibel hjemme. Og alle har de planer for framtida. En vil bli advokat, en lege, to planlegger å bli musikere (de spiller begge fiolin). Mens den eneste gutten svarer ettertenksomt om sine framtidsplaner: "Vel, vi får se ..."

Under et tårn i en forfallen ruin er mye folk samlet. Det viser seg å være en menighet som feirer gudstjeneste. Denne søndagen i mai strømmet tilbedelse, håp og takk til Gud ut fra steinmurene i den gamle ruinen. Den hellige Mariane-kirken i Ashtarak ble bygget i 1271. Under sovjettiden ble kirken stengt for religiøse samlinger og brukt som fjøs for buskapen.

Nå trengs det total renovering. Tårnet ble gjenoppbygd i 1996. Selve kirkerommet er fremdeles stengt, og det trengs store ressurser for å bygge det opp igjen, ressurser som er langt unna det landsbyen selv er i stand til å klare.

Fra kirkehus til fjøs

Barnebiskopen med glød for bibelspredning -Barna er åpne for budskapet i Bibelen

- Det er godt å se barn med entusiasme for bibelhistoriene og den kristne tro. Voksne og eldre mennesker har vanskelig for å forandre tenkemåten sin, mens unge mennesker på en helt annen måte er åpne for de fantastiske historiene og budskapet i Bibelen.

Det er biskop **Sepouh Chouldjian** i Gougark bispedømme som slik beskriver sin store interesse for kristent barne- og ungdomsarbeid.

- Jeg legger det inn over våre prester at de spesielt må huske arbeidet blant barn og unge. Og her er sommerleiren viktig. Vi arrangerer fem leirer, hver leir går over to uker. 200 barn fra ni år og oppover er med på hver leir, det betyr at vi når 1000 barn hver sommer! Bibelselskapet ordner med en barnebibel ved hver seng. Søndagsskolelærere er med som leirledere.

Det er tydelig at biskop Chouldjian er stolt av leirprogrammet i bispedømmet. Men han innrømmer at det er store utfordringer også, ikke minst økonomisk. Det koster 200 dollar for hver deltaker på en slik toukers leir, det er ikke mange som kan betale selv. Å få flere støttespillere er helt nødvendig!

Men biskopen legger bekymringene til side og fortsetter: - Uansett, hittil har vi klart det. Og leirprogrammet er jo så bra! Studenter fra det teologiske seminaret er med som praktikanter. Til og med vår kirkes overhode, Katholicos, har vært her to ganger. Og de statlige myndighetene har også vært her for å se og lære.

Biskopen reflekterer også over andre utfordringer i bispedømmet sitt.

- Vi har for få folk. Vi skulle vært mer ute i landsbyene. I dag må vi ofte konkurrere med sekter som kommer fra Vesten, så som Mormonere og Jehovas vitner. De kaller seg kristne, men forkynner egentlig ikke Kristus.

Biskopen har samarbeidet med Bibelselskapet siden 1996, da de delte ut 300 barnebibler til skoler. Siden da har det vært flere samarbeidsprosjekter. Fremdeles er det slik at mange synes det er for dyrt å skaffe seg sin egen bibel. Å subsidiere prisen vil hjelpe mye, mener han. Og nå har Bibelselskapet åpnet en bibelbutikk i byen Vanadzor.

Anahit Khachatryan på vei hjem med sine nye bibel

Anahit Khachatryan t.v. og Anahit Bejenyan takker bibelvenner i Norge for de nye biblene

Tina Evinyan har også en bestemor som fortalte henne bibelhistorier, nå går hun på den mobile bibelskolen som Bibelselskapet driver

Anahit Bejenyan (49) ble kristen fordi hennes bestemor fortalte henne om Jesus.

- Jeg ble veldig glad da kirken vår ble ferdig i 2007. Den ble påbegynt allerede i 1902, men så kom revolusjonen med kommunismen. Under sovjettiden ble det halvferdige kirkehuset blant annet brukt som lager, kulturhus og kino. Nå er det endelig blitt en ferdig kirke der vi kan samles og be til Gud og høre hans ord.

Anahit er lærer og underviser blant annet i historie.

- Jeg kjenner godt til den rollen Fridtjof Nansen spilte for å hjelpe det armenske folk på tyve- og trettitallet. Han brydde

seg om oss og hjalp oss. Han er en stor helt i vårt lands historie.

- Min favorittfortelling i Bibelen er Sámannslignelsen. Ikke bare i jordbruket, men også i vårt åndelige liv er det fantastisk at det vi sår, kan gi frukt. Også for en lærer er det motiverende å tro at det vi sår, både av kunnskap og åndelige ting, kan gi frukt hos de unge.

Anahit Khachatryan (58) underviser de små barna fra 1.-4. klasse.

- Før var elevene litt flauere når vi snakket om kristen tro, men nå er de ivrige og vil høre mer. De er stolte over Armenias kristne røtter. Foreldrene deres vokste jo opp under sovjettiden med ateistisk opplæring på skolen. Men nå kan kanskje barna fortelle foreldrene om Jesus?

Her ute i provinsen slo ateismen rot og har fortsatt dype røtter. Så det er et mirakel at vi fikk bygd ferdig kirken vår. Den er vårt åndelige møtested nå.

Tina Evinyan (17) forteller også at det var bestemor som lærte henne bibelhistoriene. Hun hadde ingen bibel selv, men hun kunne mange fortellinger utenat.

- Hun er 70 år nå og har fremdeles ingen bibel. Hun skal få låne den Bibelen jeg fikk i dag, eller jeg kan lese høyt for henne, sier Tina som har planer om å bli lærer.

- Disse samlingene er veldig interessante. Jeg lærer mye om Bibelen og om det å være en kristen.

Bibelselskapet besøker Barekamavan, en landsby nord-øst i Armenia på grensen til Aserbajdsjan. Her var det sterke krigshandlinger i 1990-årene. Fremdeles er det svært spent i området.

Den mobile bibelskolen til det armenske bibelskap besøker regelmessig denne landsbyen og driver bibelundervisning her. Møtene holdes på den lokale skolen.

Arven fra bestemors bibelfortellinger

Ghazaryar Ruzanna (28) er lærer på en liten skole med bare 36 elever i en liten landsby som ligger avsides. Her har Bibelselskapet startet en mobil bibelskole. Ruzanna underviser ikke i kristendom, det kommer først i femte klasse. Men hun bruker gjerne bibelske fortellinger i andre fag.

Tidligere var det 360 elever på denne skolen, nå er det bare 36. Mange har flyttet på grunn av krig og arbeidsledighet.

- Hva liker du selv best i Bibelen?

- Jeg synes det er fint med alle budene og levereglene som kan hjelpe oss til å leve godt med hverandre. For meg som lærer er det nyttige ting som jeg ønsker å formidle videre til elevene.

- Har du selv en bibel?

- Jeg har en barnebibel som jeg fikk da jeg var liten. Den betyr mye for meg, og jeg leser den også for mine barn

Når vi spør om hun vil ha sin egen hele bibel, ser hun først overrasket ut, og så hvisker hun et forsiktig "ja". Tårene blandes med et smil når hun får sin første ordenlige bibel.

- Hvorfor er du med på disse samlingene?

- Jeg ville gjerne lære mer om kristen tro og Bibelen. Jeg føler nå at det gjør meg rolig og gir meg styrke i hverdagen. Jeg har ingen spesiell tilknytning til noen kirke. Som armener føler jeg at jeg tilhører den armenske apostoliske kirken. Det var bestemor som lærte meg om den kristne tro og om Bibelen.

- Er du døpt?

- Nei, men jeg vil gjerne bli det. Vi planlegger dåp for mange av oss snart. Da skal både jeg og barna mine og mannen min døpes, forteller Ruzanna, som flyttet til denne landsbyen da hun giftet seg med mannen som er herfra.

Det er stort behov for vedlikehold, i klasserommet som bibelskolen bruker fungerer ingen av lyspærene. Om vinteren setter de inn små vedovner med et lite skorsteinsrør ut gjennom vinduet.

Den mobile bibelskolen besøker landsbyen

Nå betyr Bibelen mye for meg

Mikaelyan Sirvard er fra landsbyen Barekamavan nord-øst i Armenia. Her var det sterke krigshandlinger i 1990-årene. Fremdeles er det svært spent i området.

- Jeg ble født her i 1941. Det var en kirke i landsbyen, men vår familie dro aldri dit. Mine barn, to sønner og to døtre, fikk lære svært lite om Bibelen og den kristne troen. Vi hadde ingen bibel i hjemmet vårt. Og det var aldri aktuelt å la våre barn eller oss selv døpe fordi det kostet så mye.

Gjennom den mobile bibelskolen har Mikaelyan fått litt kristen opplæring. Og Bibelen har etterhvert betydd mye for henne.

- Troen kommer fra Bibelens ord, og tro er for meg mange ting: fred, lykke, ønsket om det beste for alle, det kan til og med føre til forsoning med våre fiender, smiler hun.

- Nå bor jeg her i Barekamavan og ser til min ektemanns grav. Livet er ikke så enkelt. Det var mye bedre før krigen og før arbeidsløsheten og fraflyttingen tok til.

FAKTA om Bibelen og Bibel 2011

Elleve år og egenfinansiert

Det har tatt elleve år å oversette Bibelen og har vært et kraftig økonomisk løft bekostet av Bibelselskapets forlagsdrift. Arbeidsteamet har bestått av over førti konsulenter og oversettere, og alle har jobbet i oversettergrupper.

Teologer og forfattere

Hver gruppe har bestått av eksperter på Det nye testamentet, eksperter på Det gamle testamentet og skjønnlitterære forfattere, blant andre: Inger Bråtveit, Hanne Ørstavik, Jon Fosse, Håvard Rem, Oskar Stein Bjørlykke, Paal-Helge Haugen og Karl Ove Knausgård.

Lang vei til godkjenning

Teksten har passert fem nivåer:

- primæroversetteren,
- oversettergruppen,
- redaksjonskomiteen,
- Bibelselskapets oversettelsesutvalg
- og til sist Bibelselskapets styre.

Nettsted for Bibel2011

Her kan du følge med på hva som skjer og hvilke arrangementer som er på gang.

Her vil du finne artikler om oversettelse, faktastoff om Bibelen og lignende. Du kan også legge inn opplysninger om dine lokale arrangementer i forbindelse med lanseringen.

www.bibel.no www.bibel2011.no

Bibelovertsettelse i Norge

1904: Første oversettelse til riksmål

1921: Første oversettelse til nynorsk

1930: Revisjon av 1904-bibelen

1938: Revisjon av 1921-bibelen

1959/61: Ungdomsoversettelse

1975: Ny NT-oversettelse

1978: Ny oversettelse til bokmål og nynorsk

1985: Liten revisjon

1988: Bibelen. Den Hellige Skrift (Norsk Bibel)

1996: Ny Verden-oversettelsen

1997: Bibelen Guds Ord (Bibelforlaget)

2005: Prøveutgave av nytt NT

2011: Ny oversettelse av hele Bibelen til bokmål og nynorsk

Noen av fasene i oversettelsesprosessen:

4. Oversettelsesutvalg

1. Primæroversettere

5. Styrevedtak

2. Lesegruppe

6. Produksjonsgruppe

3. Sluttredaksjon

7. Siste korrektur

Veldig mange små endringer i den nye Bibelen

Eit språk som både gamle og nye bibellesarar kan kjenne seg att i

- Det blir få store endringer i den nye Bibelen som kjem i oktober. Derimot blir det veldig mange små endringer, mest i kvart vers, fortel oversetter Anders Aschim, Bibelselskapet.

Teologen **Anders Aschim** har vore sentral i arbeidet med omsettinga av Bibelen som blir lansert 19. oktober 2011. Eit spørsmål mange har stilt Aschim den seinare tida er om Bibelen ikkje alt er omsett til norsk frå før.

- Fleire gonger, men historia om norsk bibel-omsetjing er eigentleg ganske kort, fortel Aschim.

- Lenge las ein Bibelen på dansk i Noreg. Den første fullstendige bibelutgåva på bokmål kom i 1904, den første nynorske i 1921. Desse omsetjingane blei reviderte i 1930 (bokmål) og 1938 (nynorsk).

Så gav Bibelselskapet ut nye bibelomsetjingar både til nynorsk og bokmål i 1978. Etter den tid har det kome fleire omsetjingar frå andre utgjevarar: Norsk Bibel (bokmål 1988, nynorsk 1998), Ny Verden-omsetjinga (1996), og Bibelen Guds Ord (1998), dei to siste berre på bokmål.

Tar omsyn til "Daudehavrullane"

- Kvifor da omsetje ein gong til?

- For det første fordi det norske språket heile tida er i endring. Skal Bibelen nå fram til nye generasjonar, må bibel-språket tale til dei. For det andre kjem det faktisk stadig ny kunnskap, òg om så gamle og gjennomstuderte bøker som Bibelen. Dette er den første norske bibelomsetjinga som kan ta omsyn til alle dei gamle bibeltekstane frå Qumranbiblioteket, dei såkalla «Daudehavsrullane». Dei blei funne for meir enn seksti år sidan, men først no er heile materialet publisert. For det tredje fordi synet på omsetjing endrar seg. Vi omset ikkje på ny fordi den førre omsetjinga er dårleg. Tvert om, den er på mange måtar svært god. Men kvar omsetjing ber preg av si eiga tid, og i dag verkar 1978- omsetjinga litt «syttitals».

- Så no skal bibelspråket bli «kult» for å nå ungdommen?

- Nei. Det skal vere eit godt og moderne litterært norsk, eit språk som både gamle og nye bibellesarar kan kjenne seg att i.

Betre plass for bibelske bilde

- Korleis har synet på omsetjing endra seg?

- På 1970-talet var ein svært oppteken av kommunikasjonsteori. Det kunne føre til forklarande omskrivingar. Bibelen er full av biletspråk, symbol og metaforar. Mange av desse bileta kan verke litt rare når ein prøver å gje dei att på norsk. Da er ei mogleg løysing å tolke meininga til daglegspråk når ein omset, i staden for å prøve å representere sjølve biletet. Men noko går tapt på den måten. Dei siste tiåra har ein vore meir oppteken av litterære og språklege mønster i dei greske og hebraiske tekstane.

Det har ført til eit større medvit om dei ulike uttrykksformene i Bibelen og eit ønske om å spegle meir av dette særpreget i omsetjinga. Vi har prøvd å vinne att bibelske bilete som blei borte, og vi har i høgare grad prøvd å nytte same norske ord kvar gong vi omset eit hebraisk eller gresk ord. Dette er òg eit svar på ein del kritiske innvendingar mot omsetjinga frå 1978, seier oversetter Anders Aschim i Bibelselskapet.

Hvorfor en ny oversettelse?

- Fordi språket forandrer seg
- Fordi det foreligger ny kunnskap

Hva skiller oversettelsen fra de tidligere?

- Nærmere grunnteksten/mer konkordant enn 1978
- Et godt, moderne og vakkert norsk språk
- Pregnans, strammere og knappere i formen
- Flere metaforer
- Rytme og stilpreg
- Ny bibeltekst tatt inn

Hvorfor ikke "ord-for-ord"-oversettelse?

- Umulig, fordi hebraisk/gresk og norsk er svært ulike språk.

Kontroversielle tema kan være:

- Noen vil være glade for at språket er modernisert, andre ikke
- Fader vår - ny ordlyd
- Bruken av ordet "kjøtt"
- Jomfru//ung jente (Jes 7)
- Tillegg av ny tekst (1 Sam 1,24f; 10/11)

Kø for å forhåndskjøpe bibler

På Frelsesarmeens årskonferanse i juni ble det til tider kø av folk som ville forhåndskjøpe den nye folkebibelen fra Bibelselskapet. Bok&Media og Bibelselskapet var på stevner og leirer i hele sommer med tilbud om å forhåndskjøpe den nye Bibelen som blir lansert 19. oktober

Prosjektleder for lanseringen av Bibel2011, **Dag Kjær Smemo** fra Bibelselskapet, informerte årskonferansen om den nye folkebibelen som kommer 19. oktober. Det var stor interesse for lanseringen. De fleste korpserne kunne melde at de allerede var i full sving med å planlegge markeringer for den nye Bibelen.

– Lanseringen gir oss en anledning til å fortelle folk om Bibelen og Bibelens hovedperson, Jesus, sa mange.

– Det er ikke bare Harry Potter og Apple som har sin tilhengere, sa en, og fortalte at de var en gruppe som allerede hadde

planer om å overnatte utenfor den lokale bokhandelen natten før lanseringen.

– Bibelen er svært viktig for mange av oss, så vi må bruke denne anledningen til å vise folk at vi gleder oss til den nye Bibelen. Ved hjelp av epost og Facebook skal vi mobilisere hele ungdomsbevegelsen i Frelsesarmeen for denne salgsstarten.

– Vi må ha den nye Bibelen, sa mange. Bibelen er viktig i Frelsesarmeens arbeid. Kommandør **Clive Adams** etterlyste bibler på møtene.

– På årskonferansen i 2012 vil jeg se at

50% av forsamlingen har med seg sin bibel, og i 2013 vil jeg se at alle har med seg Bibelen, sa kommandør Clive til forsamlingen.

– Vi bruker Bibelen mye i cellegrupper, sa en annen frelsesoffiser. Men det er ofte vanskelig når vi sitter med så mange forskjellige utgaver. Når den nye Bibelen kommer skal vi kjøpe denne oversettelsen til hele gruppen, slik at vi alle leser den samme teksten.

Tekst og foto: Dag K. Smemo

Bibelen skaper skriftspråk

Ein kan meine mangt om kristen misjon. Ofte har misjonærar vore skulda for kulturimperialisme, ikkje alltid med urette. Men ei sak kan neppe diskuteras: Utan kristen misjon, utan viljen til å spreie den bibelske budskapen til nye kulturar og språkgrupper, hadde verda hatt langt færre skriftspråk og langt fleire analfabetar. Kristne misjonærar har vore pionerar for skriftfesting av talespråk og for lese- og skriveopplæring.

Samisk er eit godt eksempel. Det var misjonærar som frå 1700-talet av – i Sverige alt i hundreåret før – skriftfesta dei samiske språka, både på norsk, svensk og finsk side av det samiske området. Dei første bøkene var ABC-bøker og åndeleg lesnad, slikt som katekismar og andaktsbøker. I dag finst det ei fullstendig bibelomsetjing frå 1895 til nordsamisk, og ei ny omsetjing er under arbeid. Nytestamentet finst på lulesamisk, medan sørsamisk så langt berre har fått delar av Bibelen i omsetjing.

Gjennom tidene er det investert ein mest ufatteleg innsats av menneskelege og økonomiske ressursar i slikt språkutviklingsarbeid. Ein kan nok finne eksempel på at misjonen har gått ærend for kolonimaktene, men oftast ligg det ein genuin og religiøst grunna idealisme bak slike tiltak. Kyrkjehistoria er full av heltesoger. To av dei går lys levande rundt på kontoret der eg arbeider i Oslo. Eg har lyst til å fortelje om dei.

Den norske avdelinga av organisasjonen Wycliffe leiger kontorplass hos Bibelselskapet. Organisasjonen har namnet sitt frå den engelske bibelomsetjerpioneren John Wycliffe, som levde på 1300-talet.

Leiaren, **Sigmund Evensen**, reiste saman med kona **Ingjerd** og familien til Papua Ny-Guinea i 1979. Dei busette seg i eit utilgjengeleg fjellområde mellom umanakaina-folket. Språket umanakaina har om lag 2400 språkbrukarar, og det hadde aldri vore nedskrive. I løpet av ein 20-årsperiode, der familien Evensen for det meste budde mellom landsbyfolket, utvikla dei først ei skriftnorm for umanakaina. Samtidig hadde dei sett i gang det lange og vanskelege arbeidet med å omsetje Det nye testamentet ikkje berre til eit nytt språk, men til ein kultur som mangla mange institusjonar og omgrep som var sjølvsegte for den antikke

middelhavskulturen og for den moderne europeiske kulturen.

Da testamentet var ferdig trykt, møttest mest alle brukarar av språket for å feire hendinga med ein stor fest. Denne første boka blei feira som eit nyfødt barn. Her handlar det om ei lingvistisk bragd med store personlege kostnader. Arbeidsmåten er typisk for Wycliffe som organisasjon: Medarbeidarane får ei grundig lingvistisk trening, dei buset seg og lever i eit språksamfunn utan skriftspråk, ofte over lang tid, dei utviklar skriftsystem og omset Bibelen.

Konstanse Raen kom saman med mannen **John Gunnar** til Kamerun som misjonær for Det Norske Misjonsselskap i 1972. Kamerun har mange språk. I den nordlege delen er fulani eller fulfulde utbreidd som felles handelsspråk. Men i kyrkjelyden der familien Raen arbeidde, var daglegspråket pere, eit språk med om lag 15 000 språkbrukarar i grense-traktene mellom Kamerun og Nigeria.

Det vart ei todeling mellom kvardagslivet og kyrkjelivet. Heime rådde pere-språket grunnen, det var det dei brukte i arbeid og fest, i sorg og glede, i meddeling av nyheiter og løyndomar. "Meir enn ein gong gjekk vi i flokk og følgje ned til kyrkja leande og pratande, og helsings-reglene song i lufta, alt på pere", fortel Konstanse Raen. Så kjem vi fram

til kyrkja, går inn, og dermed skifter dei språk. Nå finn dei fram fulanisongboka, ber på fulani, les og preikar på fulani.

Nokre av oss har lese liknande skildringar om tilhøva i Noreg på 1800-talet, da dansk framleis var nytta i kyrkja, i skolen og i offentleg forvaltning. Konstanse Raen og lokale medarbeidarar gav ut grammatikk og lesebok i pere-språket i 1978, og i 1986 kom nytestamentet ut. Her er det grunn til å nemne enda eit aspekt ved dette prosjektet: Den låge statusen til pere-folket og –språket. Dei fulani-talande omtala dei som "kutin", eit ord som tyder "bikkjer".

Å få eit skriftspråk, eit nytestamente, ein litteratur på morsmalet, gjorde samtidig noko med status og sjølvbilde til brukarane av pere-språket. "Det går mangt eit menneske og ser seg fritt omkring for Ivar Aasens skuld", skreiv Tarjei Vesaas. I denne delen av Kamerun går det faktisk mangt eit menneske og ser seg fritt omkring for Konstanse Raens skuld. I år går ho av med pensjon etter å ha arbeidd for Bibelselskapet dei siste yrkesaktive åra sine, for det meste i Afrika.

Utdrag frå artikkel i Syn&Segn

Kalenjin-bibelen

I Kenya har bibelselskapet sidan 2005 arbeidd med ei revidert omsetjing av Bibelen til kalenjin-språket. Kalenjin-folket omfattar om lag tre millionar menneske. Dei bur i den vestlege delen av Kenya og i grensestrøka mellom Kenya og Uganda, særleg i det området som blir kalla Rift Valley. Dei har hatt sin tradisjonelle religion, men i dag er mest alle kristne eller muslimar.

”Kalenjin” er ei temmeleg ny nemning, teken i bruk først på 1940-talet. Bakom finn vi minst åtte-ni ulike stammegrupper og språk eller dialektar; det finst ulike avgrensingar i litteraturen.

Dialektane ligg nær kvarandre, men det er ikkje slik at alle er innbyrdes forståelege. Av grunnar vi her skal fare fort forbi, hadde både dei aktuelle stammene og den britiske kolonimakta interesse av denne nye samskipnaden. I det sjølvstendige Kenya (frå 1963) er kalenjin ein av mange minoritetar, men dei er ein relativt stor minoritet. Kenya har i dag om lag 39 millionar innbyggjarar.

Den første bibelomsetjinga til eit kalenjin-språk var ferdig i 1939. Den var heilt basert på den eine av dialektane, nandi.

Tretti år seinare, altså i 1969, kom ei ny omsetjing, kjent under namnet ”The Kalenjin Union Version Bible”. Den var tenkt som felles bibel for alle kalenjin-gruppene, som no var i ferd med å utvikle ein felles etnisk identitet og eit standardisert fellesspråk.

Prosjektet var berre delvis vellukka. På sekstitalet var det enno ingen som eigentleg snakka fellesspråket ”kalenjin”. Språket i bibelomsetjinga blei av mange opplevd som eit noko kunstig blandingspråk. No, etter førti nye år, blir det meldt at yngre språkbrukarar har vanskar med å forstå omsetjinga. Mange av dei nyttar heller ei bibelutgåve på engelsk eller swahili. Til liks med alle levande språk har kalenjin utvikla seg.

Tre omsetjarar arbeider med sjølve revisjonen, saman med ei stor referansegruppe. Det er mange omsyn å ta: Bibelen skal vere økumenisk, både protestantiske og katolske kristne skal kunne bruke den. Ein skal ta tilbørleg omsyn til alle dei ulike dialektane i kalenjin-området. Ord og uttrykk som er gått ut av bruk eller har vist seg vanskelege å forstå, skal erstattast. Men samtidig finst det alt eit tradisjonelt kalenjin-bibelspråk der mange menneske har funne dei djupaste uttrykk for sitt liv og si tru.

Tekst: Mary Frank/Anders Aschim
Foto: Dag K. Smemo

Teamet som arbeider med å skape en felles bibel for flere lokale dialekter i Kenya. De er fra forskjellige kirkesamfunn og hadde liten erfaring med å arbeide med kolleger fra andre kirker. Fra venstre fader Charles Kiruyk, pastor Musa Maina, reformert og pastor Samwel Kibet Kikwai fra den afrikanske gospelkirken.

Guds ord på hjertespråket for første gang:

Nousgoum-språket i Nord-Kamerun

Folk selger sin avling og gir inntekten til bibelarbeidet

- I nord trengte vi støtte til et oversettelsesprosjekt til nousgoum-språket. Bibelselskapet betalte alt, men kunne ikke fortsette med det. Derfor utfordret Bibelselskapets generalsekretær folket:

- Kan dere samle én dags avling og selge dette og gi pengene til prosjektet?

Forslaget fikk stor oppslutning. Så arrangerte de en "Donation Day" der de samlet inn alle pengene de hadde fått for å selge sine avlinger. Resultatet denne dagen ble \$ 30 000 - fantastisk.

Nå betaler de 50 % av lønnen til over-

setterne og Bibelselskapet betaler 50 %. Etter hvert håper folket å kunne dekke alle lønningene selv. De har også finansiert og bygget et hus der oversetterne kan arbeide.

Denne "Donations day" er nå blitt en årlig hendelse som folk ser fram til med forventning og deltar i med glede. Først samler de inn penger i landsbyene, så bringes gavene til regionale samlinger, før de samles til en nasjonal gave som overrekkes til Bibelselskapet.

Oversettelsesprosjektet startet for to år

siden og de regner med å bruke til sammen 12 år på oversette hele Bibelen. Til nå har prosjektet gått fortere enn først antatt.

- Jeg pleier å si det slik, sier Bibelselskapets generalsekretær: - Jeg har ennå ikke sett noe "pengetre", men jeg har sett mange andre trær og vekster som gir avling og som igjen kan gi gaver til Bibelselskapet. Nå har vi slike "Donations days" for to språkprosjekter i nord. Før ble alt betalt av UBS, nå er folket selv aktivt med på å finansiere den bibeloversettelsen de så sært ønsker seg.

Hele folket ville ha sitt nytestamente!

En gruppe nord i Kamerun skulle ha innvielse av sin første oversettelse av nytestamentet på guiziga-språket.

Bibelselskapet hadde trykket opp 3 000 eksemplarer og generalsekretæren meldte fra at han ville delta på den store festen.

- Hvor mange eksemplarer har du med deg? spurte de.

- Vi har trykket 3 000 eksemplarer, svarte generalsekretæren.

- Folk er sultne på Guds Ord. Om du bare har 3 000 nytestamenter, så kan du bare la være å komme, om du ikke vil oppleve en skikkelig slåsskamp, svarte lederne i denne språkgruppen.

- Alle vil ha sitt eget nytestamente, da er ikke 3 000 nok.

Bibelselskapet bestilte da 2 000 ekstra bøker fra trykkeriet og generalsekretæren møtte opp på den store festen. Han solgte alle de 5 000 nytestamentene før festen var omme. Her var det en språkgruppe som bare hadde ventet på å få deler av Bibelen på sitt eget hjertespråk, de var virkelig sultne på Guds Ord.

WYCLIFFE: Gratulerer med ny bibeloversettelse

Vi i Wycliffe vil gjerne få takke Det Norske Bibelselskap for den nye oversettelsen av Bibelen til nynorsk og bokmål. Tusenvis av timer med grundig og høyt faglig arbeid er nedlagt. Som kolleger innen bibeloversettelse vet vi litt om innsatsen som ligger bak dette. Tusen takk!

Bibelen på nye språk

Det snakkes 6860 språk i verden i dag. Av disse har 2565 en eller flere bøker i Bibelen oversatt og utgitt. Det dreier seg om språk som snakkes av drøyt fem milliarder mennesker. Oftere enn hver fjortende dag blir Det nye testamentet trykket på et nytt språk. Oversettelse er i gang i 2000 språk, og personell fra Wycliffe jobber med mer enn 1500 av disse. Om alt går etter planen, vil arbeidet bli sluttført i 225 språk i løpet av de neste tre til fire årene.

2000 språk uten Bibelen

Midt i begeistring over den nye oversettelsen til nynorsk og bokmål står vi overfor utfordringen om at det fortsatt er mer enn 2000 folkegrupper i verden, mer enn 300 millioner mennesker, som ikke har et eneste vers av Bibelen tilgjengelig på sine språk. De aller fleste av disse har heller ikke skriftspråk.

Eksempler på oversettelse

På norsk er hjertet senter for følelsene

våre. - Jeg elsker deg av hele mitt hjerte, sier vi. I mange andre kulturer er følelsene knyttet til leveren. Her er noen eksempler fra **siroi-språket** i Papua Ny-Guinea:

**Han har en lett lever
Leveren hans hovnet opp
Leveren hans kjølnet
Han snudde på leveren
Leveren hans er ødelagt
Leveren hans er bøyet
Han la ned leveren sin
Han har en tung lever
Leveren hans er hard
Han er bekymringsløs
Han fikk panikk
Han roet seg
Han forandret mening
Han er bitter
Han er svært trist
Han er ydmyk
Han er bekymret
Han er mindre vennlig**

I **siroi-oversettelsen** bruker en disse uttrykkene:

“...han var full av sorg i sitt hjerte.”

(1. Mos. 6,6)

Siroi: “...leveren hans var bøyet og full av smerte”

“Vend tilbake til din matmor, og bøy deg under hennes hånd!” (1. Mos. 16,9)

Siroi: “Vend tilbake til din matmor, og legg ned leveren din!”

“De ble til hjertesorg for Isak og Rebekka.”

(1. Mos. 26, 35)

Siroi: “Isak og Rebekka hadde svært tung lever på grunn av dem.”

“...til din brors harme har lagt seg...”

(1. Mos. 27, 44)

Siroi: “...til din brors lever har kjølnet...”

“Jakob så på Labans ansikt at han ikke var den samme mot ham som før.”

(1. Mos. 31,2)

Siroi: Jakob la merke til at Labans lever var blitt hard.”

Tekst: Sigmund Evensen

BIBELQUIZ

Svar, se side 23

Kan du svare på disse bibelspørsmålene?

Finn fram bibel, blyant og papir.

Bruk gjerne spørsmålene i familien eller bibelgruppen.

BARN

1. Til hvem sa Gud: "Jeg vil gjøre deg til et stort folk. I deg skal alle slekter på jorden velsignes"?
2. Hvordan åpenbarte Gud seg for den unge Moses ved fjellet Horeb?
3. I hvilket land var farao herskeren?
4. Hva slags straff fikk Daniel da han fortsatte å be til Gud selv om det var forbudt?
5. Var det Salomo eller David som bygde det første store templet i Jerusalem?
6. Var Saul konge eller profet?
7. Hvor mange av bibelens bøker kalles evangelier?
8. Hvem av Jesu disipler gikk på vannet?
9. Hvem var det Pilatus satte fri i stedet for Jesus?
10. Hvorfor feirer vi Palmesøndag?

VOKSNE

1. Abrahams tjener fant en kone til Isak, hvem? Rebekka, Rakel eller Mirjam?
2. Ester som har gitt navnet til Esters bok, var hun dronning, dommer eller profet?
3. Hva het Davids beste venn; Abigajil, Natan eller Jonatan
4. Sippora het kona til en av Bibelens mest kjente personer, hvem? Moses, David eller Jesaja?
5. Hvilken profet forbinder du med Sareptas krukke?
6. Hvilken bok finnes i midten av Bibelen?
7. To av Jesu disipler hadde samme navn; var det to av Andreas, Filip eller Jakob?
8. Hva var det Jesus forbannet, og som senere døde?
9. Hvilke(n) lignelse(r) er det Jesus forteller i Johannesevangeliet?
10. I hvilken bibelfortelling leser vi at det var 13 mann til bords?

Bli kjent med den nye Bibelen!

Øivind Benestad, medarbeider i Åpne Dører og med lang fartstid fra Skolelaget, deler mange års erfaringer som bibelleser med oss. I heftet «Slipp Ordet løs!», som inneholder en plan for daglig bibellesning i 2012, er det tekster for fem dager i uka, knyttet opp til søndagens tekst + tekster fra Salmenes bok og Ordspråkene. Heftet er på 20 sider og inneholder også gode tips for å finne fram i Bibelen, og hvordan bruke den. Kan bestilles på www.bibel.no.

Hvorfor leser du Bibelen?

De beste grunnene til å lese Bibelen finner jeg i Bibelen selv. Både GT og NT gir tallrike oppfordringer og forbilder på hvor viktig det er å leve i nærkontakt med Guds Ord. Salme 19 og 119 er to gode eksempler.

Er det noe bibelord som har betydd noe spesielt for deg?

For meg har Jesu løfte i Joh 8,31-32 betydd mye: «Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler. Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.» I klartekst sier Jesus

at det å leve i nærkontakt med Guds ord har betydning for mitt disippelskap, for mitt forhold til sannheten og for min frihet som Guds barn. Disse Jesusordene motiverer meg virkelig til å leve med en åpen Bibel.

Hvordan blir man en god bibelleser – konkret?

Min erfaring er at slitesterk og bærekraftig bibellesning krever en viss grad av plan og god rutine. Så det å følge en bibelleseplan og å sette seg noen mål for uken eller måneden, er smart. Jeg prøver å følge disse tre Bibelvettsreglene:

- a) Ha alltid med deg et lite NT i lomma eller veska. Du er ikke fullt påkledd uten.
- b) Ta alltid med deg Bibelen på gudstjenester og møter.
- c) Prøv med jevne mellomrom å lære utenat et nytt bibelvers, og mediter regelmessig over versene du har memorert.

Og et tips til slutt: For å oppdage Bibelens rikdommer har databibelen vært til stor hjelp for meg.

Lykke til videre som bibelleser!

Foto: Privat

Kr 298,-

Kjøp bøkene i vår nettbokhandel www.bibel.no eller i din lokale bokhandel.

Bibelsk

Tolv forfattere har vært med i et intenst språklig arbeid med Bibelselskapets nye oversettelse, Bibel 2011. I denne boka nærmer de seg Bibelen på hver sin måte.

Her er dikt og kortprosatekster med ankerfeste i bibelsk materiale, refleksjoner over fenomenet oversettelse og drøfting av konkrete utfordringer i arbeidet med bibelteksten.

Blir du medlem i Leserforum i vår nettbokhandel får du bøker med rabatt. www.bibel.no

Verbum

Bibelfortellerkurs

Han sto en stund utenfor døra til hovedhuset. Så rettet han ryggen og gikk inn. Faren satt ved bordet, så opp og smilte. Den yngste sønnen sa: «Far, gi meg den delen av formuen som faller på meg.» Faren ble alvorlig. «Er du klar over hva du ber meg om?» sa han. Men han skiftet sin eiendom mellom begge sønnene. Ikke mange dager etter solgte den yngste alt sitt og dro til et land langt borte. Der hadde han det bra, lenge.

Slik kan en bibelfortelling starte. Inn mot teksten, men likevel: bildene skal utvides, skape en fornemmelse, hos forteller først og så i tilhørerne.

Fortellingen skal fortelles som om det var første gang man hørte den, ja, den skal bli ny rett for øynene på tilhørerne, selv om de har hørt den siden de selv gikk på søndagsskolen.

«Kjør kino i hodet!» oppfordret kursholder Helga Samset under fortellerkurs i Bibelselskapets regi.

Meget motiverte deltakere, får man legge til. Kursholderen selv var overrasket over hvor høyt nivå det var på fortellerne.

«Jeg ble så oppmuntret og glad for fortellingene de delte! De hadde en eleganse i oppbygningen og en oppriktighet i fremføringen som gjorde veldig inntrykk på meg.» sier hun.

Bibelen har et rikt fortellermateriale. Det er så mange muligheter og fine skatter å ta av. Men formidlingen er en kunst – som er oppnåelig for de fleste av oss når vi får litt hjelp til å gjøre det på vår egen måte.

Bibelselskapet arrangerer kurs og holder kurs i bibelfortelling, se våre hjemmesider www.bibel.no/kurs

Tekst: Anne Kristin Aasmundtveit

ABRAHAM'S BARN

Nye bibeltekster på teateret

Foto: Stian Andersen/Det Norske Teater

Svein Tindberg er kjent for sine fremføringer av Markusevangeliet og Apostlenes gjerninger. Nå har han satt sammen et teaterstykke inspirert av hellige tekster fra tre verdensreligioner, som alle har felles stamfar; Abraham.

– Hva har vi felles, hva kan vi dele om våre felles tekster og fortellinger, spør Tindberg i sin nye forestilling.

Under arbeidet med forestillingen var det viktig for Tindberg å bruke den nye oversettelsen fra Bibelselskapet.

Tindbergs håp er at folk skal få en god opplevelse av de nye tekstene fra Bibel 2011. Og at hans stykke kan skape respekt, undring og dialog på tvers av de tre religionene kristendom, jødedom og islam.

– Vi har altså Abraham og hans historie felles i disse tre religionene, sier Tindberg. Nå skal vi se hverandre inne i øynene å finne ut hva vi har felles.

Svar på Bibelquiz fra side 21

Svar, spørsmål for barn

1. Abram (1 Mos 12,1-3)
2. Som en flammende ild i en tornebusk (2 Mos 3,2)
3. Egypt (1 Mos 12,15)
4. Han ble kastet i løvehulen (Dan 6)
5. Salomo (1 Kong 6)
6. Konge (1 Sam 9)
7. 4 (Matteus, Markus, Lukas, Johannes)
8. Peter (Matt 14, 22-32)
9. Barabbas (Matt 27,15-26)
10. Jesus red inn i Jerusalem, og folket strødde kvister og grønne grener på veien (Matt 21,1-11)

Svar, spørsmål for voksne

1. Rebekka (1 Mos 24)
2. Dronning (Ester 2)
3. Jonatan (1 Sam 18,1-4)
4. Moses (2 Mos 2,21)
5. Elia (1 Kong 17)
6. Salmenes bok
7. Jakob (Matt 10,2-4)
8. Et fikentre (Mark 11,12-14 + 20-21)
9. Ingen
10. Innstiftelsen av nattverden (Matt 26,26-29)

Bibel 2011 lanseres 19.oktober

Bibel for nye generasjoner og nye medier

- Når Bibelselskapet nå investerer i en ny bibeloversettelse, er det ikke minst for å gi nye generasjoner nærhet til Guds ord. De skal få oppleve at Gud snakker deres språk, sier generalsekretær Stein Mydske i Bibelselskapet.

- Vi håper også at vi gjennom en ny oversettelse kan nå ut til mange nye lesere. Derfor blir bibelteksten også lansert i andre medier, og ikke bare som bok. Vi vet at ungdom bruker mer tid på mobiltelefon, iPad, lesebrett og PC enn på vanlige bøker. Der skal de også finne vår nye bibel.

Nynorsk og bokmål samtidig

- Vi er privilegert som samtidig får to nye bibeloversettelser, én på nynorsk og én på bokmål. Det er ikke mer enn 107 år siden den første hele Bibelen kom på riksmål (1904) og det er 90 år siden den første hele Bibelen kom på nynorsk (1921), forteller Mydske.

Hvorfor en ny oversettelse?

- Norsk språk forandrer seg raskt, og det er derfor en spesiell utfordring å lage et nytt bibelspråk som både kommuniserer godt med ungdom og som ikke blir for hverdagslig og uhøytidelig. Dette var en

hovedgrunn til at arbeidet med å revidere 1978-oversettelsen ble satt i gang.

Nytt bibelspråk

Synet på hva som er den beste og riktige oversettelsesmetoden har også endret seg noe på de siste 30-40 årene. Den forrige oversettelsen var mer meningsbasert og brukte langt flere ord for å omskrive ordene i den hebraiske og greske teksten.

- Bibel2011 får et mer moderne norsk språk både på nynorsk og bokmål. Ord som ikke lenger er i vanlig bruk og som for mange er uforståelige, blir erstattet. Bibel2011 får et norsk bibelspråk som ligger tettere opp til den opprinnelige teksten, slik vi kjenner den. Det gjelder særlig i bruken av ordbilder og metaforer, noe som blir tydelig i både fortellende og poetiske tekster, forteller generalsekretær i Bibelselskapet, Stein Mydske.

www.bibel2011

Bibel2011
Årets julegave
til bibellesere
i alle aldre!